

به ناوی خودای به خشنده و میهره بان

به ناوی گه له وه

په رله مانی کوردستان - عیراق

پشت به حوکمی برگه ی (۱) له ماده ی (۵۶) ی یاسای ژماره (۱) ی سالی ۱۹۹۲ ی هموار کراوو، له سه ر داوای ژماره ی یاسایی نه ندامانی په رله مان، په رله مانی کوردستان - عیراق له دانیشتی ناسایی ژماره (۱۵) ی رۆژی ۲۳/۱۱/۲۰۱۰ برپاری دهرچوواندنی ئەم یاسایه ی دا:

یاسای ژماره (۱۵) ی سالی ۲۰۱۰

یاسای قه ره بوو کردنه وه ی راگیراوان و حوکمدراوان له کاتی بی تاوانی و دهرچوونیان له

هه ریمی کوردستان - عیراق

ماده ی یه که م:

یه که م: نابیی هیچ که سیک گلبدریته وه یان بگیری به پپی یاسا نه بی و له سه ر برپاریک نه بیته که لایه نیکی دادوهی تاییه ت دهری چواند بیته و، هه ر که سیکیش مافی ئەوه ی هه یه که دادگایی کردنیکی دادپهروه رانه و خیرا بکری له به رده م دادگای تاییه تمه ند دا.

دووه م: به پپی یاسا، له جیگا تاییه تیه کانی گیراواندا نه بیته، ناشی که س بگیری دریت به مه ر جیکیش چاودیری ته ندروستی و کومه لایه تی بیگریته وه و بکه ویتنه ژیر رکیفی ده سه لاتی حکومه ته وه، پیوستیشه ریژ له باوه ری ئایینی و پرنسیپه کانی رهوشتی که سی گیرا بگیریته.

سییه م: هیچ لایه نیکی غهیره حکومی یان حکومی نا تاییه تمه ند بوی نیسه شوینی گلدانه وه ی که سه کانی هه بی یان به هه ر بیانوو یه که سیک گلبداته وه.

ماده ی دووه م:

هه ر که سیک به نار ه و ا گلبدرایه وه یان گیرا یان ماوه ی گیرانه که ی له راده ی یاسایی رهت بووبی یان به سزایه کی و ا حوکم درابی که نازادیه که ی لی سه ند بیته وه له لایه ن لایه نه دادوه رییه تاییه تیه کانه وه به بی به لگه ی یاسایی، له دوا پیدا برپاریک به رهت کردنه وه ی سکالا که ی یان نازاد کردنه که ی دهرچوو بی و داوا کارییه که ی داخرا یاخود به بی تاوان حوکم درا و برپاره که ش راده ی بنبری به بی یاسا جیبه جی

کراوه کان وەرگرتییّت، ئەوا ئەو کەسە بۆی هەیه داوای قەرەبوو کردنەوهی ماددی و مەعنەوی لە بارەى ئەو زەرەرزانیەى بکات کە لە ئەنجامی گرتن و حوکمدانی لێی کەوتووە.

ماددەى سییەم:

یە کەم: لیژنەیهک لە دادگاگانى تێهەلچوونەوه کە لە ماددە (١٤) ی یاسای دەسەلاتی دادوهری ژمارە (٣٣) ی سالی ٢٠٠٧ دا هاتووە لە سەرۆکی دادگای تێهەلچوونەوه و ئەندامیەتی دوو لە دادوهرانی بۆ هەر یەک لە دادگاگانى تێهەلچوونەوه پیک دەهینری بۆ تەماشاکردنی داواکاری قەرەبوو کردنەوه و بریارەکانیشی شایانی تانوت لیدانن لەبەردەم دەستەى گشتی دادگای پیداجوونەوه (التمین).

دووهم: دادگاگانى تێهەلچوونەوه لە شویى نیشتهجیی داواکاری قەرەبوو کردنەوه یان شویى گلدانەوه یان گرتن یان حوکمدان تاییەتمەندە بە تەماشاکردنی داواکاری قەرەبوو کردنەوه.

ماددەى چوارەم:

داواکردنی قەرەبوو کردنەوه بە پێی ئەم ریکارانەى خوارەوه دەبێ:

یە کەم: داوای قەرەبوو کردنەوه پیشکەش بەو لیژنانه دەکریت کە لە دادگاگانى تێهەلچوونەوه پیک هینراون و حکومەتیش ناکامی قەرەبوو کردنەوه کە لە ئەستۆ دەگریت پاش ئەوهی بریاری لیژنەکان پلەى کۆتایی وەرده گرن.

دووهم: بە پێی ئەم یاسایە پاش تێهەربوونی سالیك بەسەر وەرگرتنی بریاری ئازاد کردنی یان حوکمدان بەبێ تاوانی پلەى کۆتایی گوی لە داواکاری قەرەبوو کردنەوه ناگیرێ.

سییەم: مافی قەرەبوو کردنەوه لە کاتی مردنی خاوەن ماف تەنها بۆ هاوسەر و منداڵ و دایک و باوک دەگوازیتەوه.

ماددەى پینجەم:

یە کەم: قەرەبوو کردنەوهی ئەدەبى لەسەر بنەمای ئەو ئازار و ناخۆشیانە دەخەملیری کە زیان پیکەوتوو تووشی هاتوو و ئەوهی کە کاری لە نوابانگ یان پینگەى کۆمەلایەتی یان وهزیفی کردوو.

دووهم: قەرەبووی ماددی لەسەر بنەمای ئەوهی لە دەستی چوو و ئەو زیانەى لە ماوهی گلدانەوه یان گرتن یان حوکمدانە کەى دەخەملیندری.

سییەم: پێویست لەسەر ئەنجومەنى دادوهری بریارەکانى حوکمدان بەبێ تاوانی (براءة) و ئازاد کردنی ئەو کەسەى بێتاوانی دەسەلیندری یان ئازاد دەکریت لە دوو رۆژنامەى رۆژانەى هەریمدا بلاوبکاتەوه.

ماددهى شه شه م:

وهزيرى دارايى له پال فرمانه كه يه وه مافى ئه وهى ههيه بگهريته وه سه ر شكايه تكار يان خه به رده ر يان شاهيد كه بوونه ته هوى گلدانه وه يان گرته كه يان حوكمه نياساييه كه له باره ي ئه وه قه ره بوو كرده وه يه ي كه داويه تى، ئه گه ر ساغ بو وه وه كه شكايه ته كه فيله يان خه به رده وه كه درويه يانه شايه ديه كه ناهه قه .

ماددهى حه وته م:

ئه گه ر ئه نجومه نى دادوه ريه هه ريمى كوردستان به پي ئه وه زانبار يانه ي له لايه تى يان له سه ر راسپارده ي سه رو كى دادگاي تيه له چوونه وه ي ناوچه كه، يان سه رو كى دادگاي تاوانه كانى تايه تمه ند بينى هه له يه كه له ريكاره دادوه ريه كان هه يه، يان هه له يه كه له دادوه ريكه وه روويداوه بو وه ته هوى گرته تى تومه تبار به بي هه ق، ياخود حوكمدانى به بي به لگه يه كى ياسايى، ده بي دادوه رى ناوبراوه به پي ياساي ده سه لاته ي دادوه ريه له هه ريمى كوردستان ژماره (23) ي سالى 2007 بو ليژنه ي كاروبارى دادوه رانى ره وانه بكات.

ماددهى هه شه م:

سه رو كى ئه نجومه نى دادوه ريه هه ريمى كوردستان بو ي هه يه، ريئمايى پيويست بو ئاسانكارى جييه جي كردنى حوكمه كانى ئه م ياسايه ده ربه چويى.

ماددهى نويه م:

حوكمه كانى ياساي شارستانى و ياساي داديه ي شارستانى و سه لماندن به جو ريك جييه جي ده كرين كه له گه ل حوكمه كانى ئه م ياسايه دا ناكوك نه بن.

ماددهى ده يه م:

پيويسته له سه ر ئه نجومه نى وه زيران و لايه نه په يوه نديداره كان حوكمه كانى ئه م ياسايه جييه جي بكه ن.

ماددهى يازده م:

ئه م ياسايه له روژى بلاو كرده وه ي له روژنامه ي فه رمى (وه قايعى كوردستان) جييه جي ده كريت.

محمد قادر عبدالله

(د. كه مال كه ركوكى)

سه رو كى په رله مانى كوردستان - عيراق

هۆیه پېوېستیه کان

له یه که مین گره نتي که سهروه ریی یاسا و پاراستنی مافی هاوولاتیان پاریزگاری کردنه له نازادی که سایه تی که له بنچینه دا مرؤڅ بی تاوانه تا کو به دادگایی کردنیکی دادوه رانه تاوانی له سهه ده چه سپی و هموو گره نتيه کی بو فه راهم ده کری بو به کاره یانی مافی پاریزگاری له خو کردنی و له بهر نه وهی گرتن ریکاریک بووه له وانه یه زهرووره ت پېوېستی بووه یان یاسا له هه ندي تاوان به واجیی زانیوه. له بهر نه وهی به کاره یانی نه م مافه به دادوه ریی سپردراوه و له پیناوی چاره سهه کردنی حالته ته کانی قهره بوو کردنه وهی گلدر اووان و گیراوه کان و حوکمدراوه کان به بی به لگه یه کی یاسایی و بو لادانی هموو زیده رو ییه ک بو سهه نازادی و به رده وام بوونی ژیانی به که رامه ت بو لابر دنی غه در له زیان لیکه وتوووان و له پیناوی قهره بوو کردنه وهی نهو زیانانه ی ماددی و نه ده بی که پی گه یشتوووه له نه نجامی نهو زیده رو ییه بو سهه نازادییه که ی، نه م یاسایه ده رچوینرا.

تیبینی نه م یاسایه به بریاری ژماره (۲۰) ی سالی ۲۰۱۰ له لایه ن سه روکی هه ری می کوردستانه وه

ده رچوینرا